

Thông tin

Y TẾ

Tháng 4/2016

Phụ trang dành cho nhân viên y tế thôn bản

TRUNG TÂM TRUYỀN THÔNG GIÁO DỤC SỨC KHỎE - SỞ Y TẾ THỪA THIÊN HUẾ

THÔNGIỆP TRUYỀN THÔNG VỀ TIÊM BỔ SUNG VẮC XIN SỞI - RUBELLA

Về bệnh Sởi và Rubella

1. Sởi và Rubella là những bệnh do vi rút lây truyền qua đường hô hấp, có khả năng lây lan nhanh và gây dịch lớn.
2. Bệnh Sởi là một trong những nguyên nhân gây tử vong hàng đầu ở trẻ nhỏ do các biến chứng viêm phổi, viêm não, tiêu chảy nặng và suy dinh dưỡng.
3. Bệnh Rubella phần lớn có biểu hiện nhẹ, tuy nhiên khi bà mẹ bị mắc bệnh trong giai đoạn đầu mang thai, bệnh sẽ gây hậu quả nguy hiểm cho thai nhi như sảy thai, thai chết lưu hoặc đẻ non.
4. Bệnh Rubella ở bà mẹ mang thai còn dẫn tới hội chứng Rubella bẩm sinh với các hậu quả như: dị tật tim, đục thủy tinh thể, mù lòa, điếc, chậm phát triển...ở trẻ sơ sinh và trẻ nhỏ, gây ảnh hưởng nghiêm trọng đến chất lượng giống nòi.

Về vắc xin Sởi và Rubella

1. Bệnh Sởi và Rubella đều có thể chủ động phòng tránh rất hiệu quả bằng việc tiêm chủng vắc xin phối hợp Sởi và Rubella.
2. Vắc xin Sởi - Rubella là vắc xin an toàn, thông thường sau khi tiêm chỉ có phản ứng nhẹ như: sốt, nổi ban rải rác và tự khỏi sau vài ngày. Tuy nhiên cần đưa tới cơ sở y tế nếu có biểu hiện khác thường sau tiêm như sốt từ 38,5 độ C trở lên, tím tái khó thở,...

ĐỐI TƯỢNG TIÊM CHỦNG CẦN ĐƯỢC THEO DÕI SAU TIÊM VẮC XIN SỞI - RUBELLA

1. Sau khi tiêm vắc xin ở lại 30 phút tại điểm tiêm chủng để cán bộ y tế theo dõi và kịp thời xử trí nếu có phản ứng bất thường xảy ra.
2. Không đắp bất cứ thứ gì vào vị trí tiêm.
3. Tiếp tục theo dõi tại nhà ít nhất 24 giờ sau tiêm chủng về các dấu hiệu sau: toàn trạng, tinh thần, ăn ngủ, nhiệt độ, phát ban, phản ứng tại chỗ tiêm,...
4. Cần đến bệnh viện hoặc các cơ sở y tế nếu có dấu hiệu bất thường sau tiêm chủng như sốt từ 38,5 độ C trở lên, tím tái, khó thở, phát ban...
5. Nếu không yên tâm về sức khỏe sau khi tiêm chủng thì hãy đến gặp cán bộ y tế để được tư vấn thêm

Lưu ý

- KHÔNG tiêm vắc xin Sởi- Rubella cho những đối tượng đã được tiêm vắc xin Sởi hoặc Sởi- Rubella hoặc vắc xin Sởi- Quai bị- Rubella trong vòng một tháng trước ngày tiêm.
- KHÔNG tiêm vắc xin Sởi- Rubella cho phụ nữ nghi ngờ mang thai hoặc đang mang thai.

KHUYẾN CÁO CỦA BỘ Y TẾ VỀ PHÒNG BỆNH VIÊM NÃO, MÀNG NÃO DO NÃO MÔ CẦU

Bệnh viêm não, màng não do não mô cầu là bệnh truyền nhiễm cấp tính do vi khuẩn *Neisseria meningitidis* gây nên. Vi khuẩn não mô cầu có nhiều type và thường hay gặp nhất là type A, B và C. Ổ chứa vi khuẩn não mô cầu trong tự nhiên là ở người, do vậy nguồn lây bệnh chủ yếu là bệnh nhân và người lành mang vi khuẩn. Bệnh lây qua đường hô hấp do hít phải các giọt bắn của dịch tiết hô hấp có chứa mầm bệnh. Mọi người đều có cảm nhiễm với vi khuẩn não mô cầu, nhóm tuổi nguy cơ mắc bệnh cao nhất là lứa tuổi trẻ và cũng ở nhóm tuổi này có số người lành mang vi khuẩn nhiều nhất.

Bệnh xuất hiện đột ngột với triệu chứng: Sốt cao, đau đầu dữ dội, nôn, cứng gáy, mệt mỏi, có thể có đau họng, chấm hay mảng xuất huyết, ban xuất huyết hình sao hoặc có thể có mụn nước.

Để phòng bệnh viêm não, màng não do não mô cầu, tránh lây lan trong cộng đồng, Cục Y tế dự phòng, Bộ Y tế khuyến cáo người dân thực hiện tốt một số biện pháp sau:

1. Thực hiện tốt vệ sinh cá nhân: thường xuyên rửa tay bằng xà phòng, súc miệng, họng bằng các dung dịch sát khuẩn mũi họng thông thường.
2. Thực hiện tốt vệ sinh nơi ở, thông thoáng nơi ở, nơi làm việc.
3. Chủ động tiêm phòng vắc xin phòng bệnh cho trẻ, vắc xin được tiêm tại các cơ sở tiêm chủng dịch vụ.
4. Khi có biểu hiện sốt cao, đau đầu, buồn nôn và nôn, cổ cứng, cần đến ngay cơ sở y tế để được khám và điều trị kịp thời.

MỘT SỐ THÔNG TIN TÓM TẮT VỀ TÌNH HÌNH SỬ DỤNG THUỐC LÁ VÀ TÁC HẠI CỦA THUỐC LÁ TẠI VIỆT NAM

I. Tỷ lệ sử dụng và tác hại của sử dụng thuốc lá tại Việt Nam:

1. Việt Nam nằm trong nhóm 15 nước có số người hút thuốc lá nhiều nhất thế giới

- Tỷ lệ nam giới trưởng thành (từ 15 tuổi trở lên) hút thuốc là 47,4% (trung bình cứ 2 nam giới có 1 người hút thuốc).
- Toàn quốc có 15,3 triệu người (trên 15 tuổi) hút thuốc.
- Có đến 33 triệu người không hút thuốc bị tiếp xúc thụ động với khói thuốc tại nhà.
- Có đến 5 triệu người không hút thuốc bị tiếp xúc thụ động với khói thuốc tại nơi làm việc.
- Phần lớn người hút thuốc bắt đầu hút khi còn rất trẻ: Theo điều tra năm 2010, 56% người hút thuốc bắt đầu hút trước tuổi 20.

2. Tỷ lệ hút thuốc lá cao đã gây ra các tác hại rất lớn về mặt sức khỏe và kinh tế tại Việt Nam

a. Tổn thất về sức khỏe:

- 40.000 người tử vong/năm vì các bệnh có liên quan đến thuốc lá.
- Tỷ lệ bệnh nhân ung thư phổi có hút thuốc lá lên tới 96,8%.
- Bệnh tật và tử vong sớm do sử dụng thuốc lá chiếm 12% tổng gánh nặng bệnh tật tại Việt Nam.
- Các bệnh có nguyên nhân trực tiếp do sử dụng thuốc lá như: đột quỵ, mạch vành, bệnh phổi tắc nghẽn mạn tính, ung thư phổi là những nguyên nhân hàng đầu gây tử vong ở cả nam và nữ.
- Gánh nặng bệnh tật các bệnh không truyền nhiễm mà nguyên nhân chính là thuốc lá đang gia tăng nhanh chóng: tỷ lệ mắc bệnh truyền nhiễm giảm từ 55,5% năm 1976 xuống 19,8% năm 2010 thì tỷ lệ mắc bệnh không lây nhiễm tăng từ 42,6% năm 1976 lên 71,6% năm 2010.
- Năm 2012, số trường hợp tử vong do các bệnh không lây nhiễm chiếm 75% tổng số ca tử vong do bệnh tật và thương tích ở Việt Nam. Một trong những nguyên nhân quan trọng là do tỷ lệ sử dụng thuốc lá cao.

b. Tổn thất về kinh tế:

Năm 2012, người Việt Nam đã bỏ ra **22 nghìn tỷ đồng để mua thuốc lá**. Năm 2013, **hơn 23 nghìn tỷ đồng** là tổng chi phí điều trị và chi phí do mất khả năng lao động vì ốm đau và tử vong sớm chỉ do 5 nhóm bệnh: *ung thư phổi, ung thư đường tiêu hóa-hô hấp trên, bệnh phổi tắc nghẽn mãn tính, nhồi máu cơ tim, đột quỵ* trong

số 25 bệnh do thuốc lá gây ra. Số tiền này có thể xây dựng được hàng trăm trường học, trạm y tế, giúp hàng triệu hộ nghèo có thể thoát nghèo.

II. Tác hại của hút thuốc lá thụ động:

- **Hút thuốc thụ động:** Là hít phải khói thuốc trong môi trường không khí, trong đó bao gồm khói thuốc từ đầu điều thuốc đang cháy và khói thuốc do người hút thuốc thở ra. Khói toả ra từ đầu điều thuốc chứa nhiều chất độc cao gấp 21 lần so với khói thuốc thở ra. Chính người hút thuốc cũng bị ảnh hưởng nhiều hơn khi hít vào khói thuốc từ đầu thuốc đang cháy tỏa ra. Người không hút thuốc nhưng làm việc thường xuyên với trong môi trường có khói thuốc có thể hít vào lượng khói thuốc tương đương với việc hút 5 điều thuốc một ngày.

- **Ảnh hưởng của hút thuốc thụ động đối với sức khỏe:** Làm tăng 20 -30% nguy cơ ung thư phổi cho người hút thuốc thụ động. Ước tính hút thuốc thụ động hàng năm gây ra 3.400 ca tử vong vì ung thư phổi và từ 22.700 đến 69.700 ca tử vong vì bệnh tim ở Mỹ (Cục Bảo vệ môi trường California). Làm tăng 25-30% nguy cơ bệnh tim mạch cho người hút thuốc thụ động.

- **Ảnh hưởng của hút thuốc thụ động đối với sức khỏe bà mẹ và trẻ em:** Khói thuốc thụ động làm tăng 22% nguy cơ trẻ sinh nhẹ cân (dưới 2500g). Ở trẻ em, hút thuốc thụ động gây viêm đường hô hấp, viêm tai giữa, làm nặng thêm các triệu chứng hen và là một trong những nguyên nhân gây đột tử ở trẻ sơ sinh.

III. Kết luận:

- Thuốc lá là nguyên nhân gây ra gánh nặng tử vong và bệnh tật lớn thứ 2 tại Việt Nam. Bệnh tật và tử vong liên quan đến thuốc lá chỉ xảy ra nhiều năm sau khi hút thuốc lá
- Việt Nam nằm trong nhóm 15 nước có số người hút thuốc lá nhiều nhất thế giới. Việt Nam đã và đang chịu gánh nặng khổng lồ về sức khỏe và kinh tế do thuốc lá gây ra
- Thuốc lá là nguyên nhân tử vong hàng đầu, nhưng có thể phòng tránh được.
- Việc thực hiện môi trường không khói thuốc là một trong những biện pháp hữu hiệu để giảm tỷ lệ mắc bệnh và tử vong do sử dụng thuốc lá.

IV. Một số thông điệp phòng chống tác hại thuốc lá:

- Nếu bạn coi trọng sự phát triển toàn vẹn của con cái, bạn sẽ không hút thuốc.
- Khói thuốc lá nguy hiểm hơn bạn nghĩ.
- Tốn tiền mua thuốc hút, rước bệnh vào người, hãy bỏ thuốc ngay nếu bạn không muốn tiền mất, tật mang./.

Ths.Bs Phan Đăng Tâm
Trung tâm TTGDSK tỉnh Thừa Thiên Huế